

OPERA KRAKOWSKA

KRAKOWSKA
OPERA

*VIII Festiwal
Operry w Krakowie*

JUBILEUSZ 50-LECIA OPERY KRAKOWSKIEJ

PAŹDZIERNIK
2004

1954 – 2004

sezon

2004/2005

Dyrektor Naczelny
General Director
Piotr Rozkrut

Dyrektor Artystyczny
Art Director
Ryszard Karczykowski

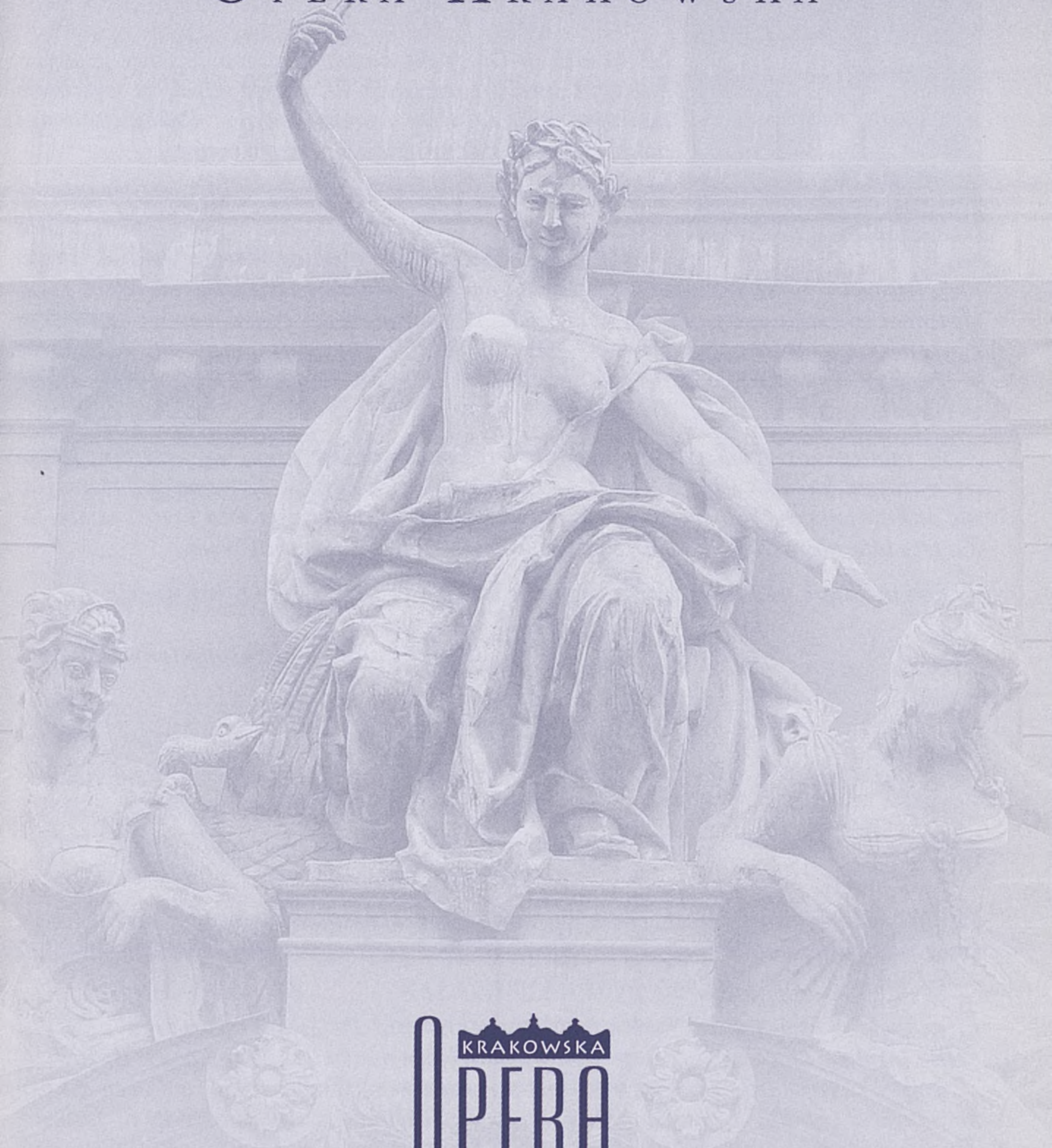
Opera Krakowska
- instytucja kultury Województwa Małopolskiego

Projekt zrealizowano
przy udziale finansowym Miasta Kraków

1954 – 2004

OPERA KRAKOWSKA

KRAKOWSKA
OPERA

*VIII Festiwal
Operry w Krakowie*

JUBILEUSZ 50-LECIA OPERY KRAKOWSKIEJ

PAŹDZIERNIK 2004

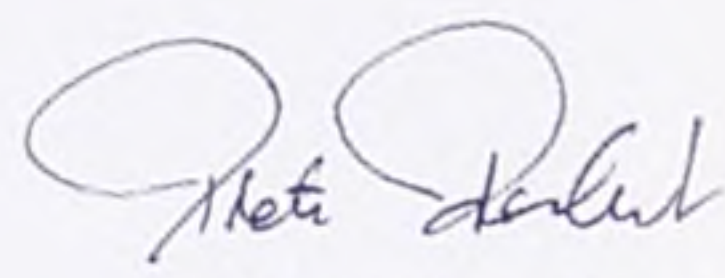
50 lat historii Opery Krakowskiej przyniosło wiele wspaniałych wydarzeń artystycznych, które były udziałem wybitnych twórców, realizatorów i wykonawców. Pozostawili oni po sobie trwałe ślady w dziejach naszego teatru.

W jubileuszowym roku zespół Opery Krakowskiej zaprezentował „The Rape of Lucretia” – polską prapremierę dzieła wybitnego, współczesnego, brytyjskiego kompozytora B. Brittena, „Rigoletto” – pięćdziesiąt lat po pierwszym wystawieniu w październiku 1954 roku, plenerowe spektakle opery „Halka” St. Moniuszki na Skałkach Twardowskiego w reżyserii K. Jasińskiego. Wieńcząc Jubileusz premierą będzie „Straszny dwór” St. Moniuszki w grudniu br., którego plenerowa wersja odniosła sukces na Zamku Królewskim w Niepołomicach w 2002 i 2003 roku.

Złoty Jubileusz przypadł w roku szczególnym. Ponad miesiąc temu, we wrześniu, rozpoczęta została budowa Opery. Obiekt powstaje przy ulicy Lubicz. Zastosowane rozwiązanie architektoniczne połączy bryłę obecnego budynku z nowoczesną salą sceny i widowni. Za trzy lata nowa opera otworzy swe gościnne podwoje dla nas wszystkich.

Zanim to jednak nastąpi już dziś zapraszam na VIII Festiwal Opery Krakowskiej.

Życzę Państwu niezapomnianych wrażeń!

Piotr Rozkrut

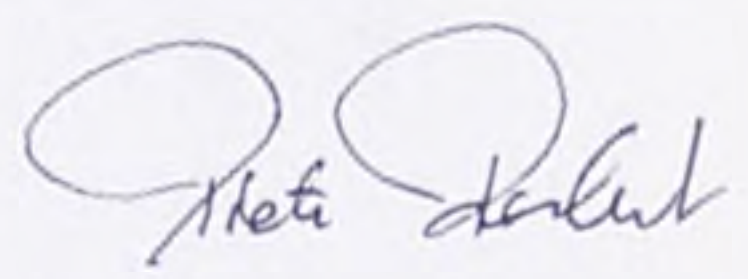
The fifty-year history of the Kraków Opera has been abundant in many wonderful stage events shared by outstanding artists, producers and performers. They created remarkable milestones of the history of our theatre.

In its Golden Jubilee year, the Kraków Opera presented the „Rape of Lucretia”, the first Polish premiere of an outstanding work by the contemporary British composer, B. Britten, „Rigoletto”, staged fifty years after its first performance of October 1954 and open-air performances of „Halka” by St. Moniuszko at Skałki Twardowskiego, directed by K. Jasiński. The Jubilee will be concluded by Moniuszko’s „Straszny dwór” in December 2004. Its open-air performance, staged at the Niepołomice Castle in June 2002 and 2003, were very successful.

The Golden Jubilee has arrived in a particular year. In September 2004, the construction of our opera house was commenced. The new building will be constructed at the Lubicz Street. Architectural designs will combine the present building with modern stage and audience halls. The new opera house will invite all its guests in three years.

Today, however, I wish to invite you to the Eighth Kraków Opera Festival.

I wish you unforgettable experiences!

Piotr Rozkrut

Program festiwalu

21 Czwartek/ <i>Thursday</i> , L	ORFEUSZ I EURYDYKA
<i>ORFEO ED EURIDICE</i>
Ch. W. Gluck
22 Piątek/ <i>Friday</i> , L	KSIĘŻNICZKA CZARDASZA
<i>DIE CSÁRDÁSFÜRSTIN</i>
E. Kálmán
23 Sobota/ <i>Saturday</i> , TS	TRAVIATA
<i>LA TRAVIATA</i>
G. Verdi
WERNISAŻ WYSTAWY ZOFII DE INES
<i>THE VARNISHING DAY OR</i>
<i>THE ZOFIA DE INES EXHIBITION</i>
24 Niedziela/ <i>Sunday</i> , TS	CARMEN
G. Bizet
26 Wtorek/ <i>Tuesday</i> , TS	WIECZÓR
Z JADWIGĄ ROMAŃSKĄ
- mistrzynią bel canta
<i>AN EVENING</i>
<i>WITH JADWIGA ROMAŃSKA</i>
- <i>The master of Belcanto</i>
27 Środa/ <i>Wednesday</i> , TS	CYRULIK SEWILSKI
<i>IL BARBIERE DI SIVIGLIA</i>
G. Rossini
29 Piątek/ <i>Friday</i> , TS	GALA JUBILEUSZOWA w wykonaniu
solistów i zespołów Opery Krakowskiej
<i>JUBILEE GALA- Performed by the soloists</i>
<i>and groups of the Kraków Opera</i>
30 Sobota/ <i>Saturday</i> , TS	GALA JUBILEUSZOWA w wykonaniu
Gości Opery Krakowskiej
<i>JUBILEE GALA with guest soloists</i>
31 Niedziela/ <i>Sunday</i> , TS	RIGOLETTO
G. Verdi

Spektakle rozpoczynają się o godz. 18.30

All performances start at 6.30 p.m.

L – scena przy ul. Lubicz 48

stage at 48 Lubicz St

TS – scena operowa w Teatrze im. J. Słowackiego

Opera Stage in J. Słowacki Theater

Przez 50 lat działalności Opery Krakowskiej dzieła powstałe w XVIII wieku dość rzadko gościły na jej scenie. Chlubnym wyjątkiem od tej reguły jest *Orfeusz i Eurydyka* Glucka, utwór niezwykle, będący zwiastunką reformy, jaką kompozytor zdecydował się przeprowadzić w operze: m.in. odejścia od lekkiej opery włoskiej na rzecz opery poważnej, zwiększenia roli orkiestry, wzbogacenia partii chóru i baletu. Mityczna opowieść o Orfeuszu, który ubłagał Zeusa, aby mógł zejść do krainy podziemi i zabrać z niej zmarłą żonę Eurydykę, fascynowała także krakowskich twórców. Opera Glucka została zrealizowana w historii Opery Krakowskiej aż trzykrotnie.

Po raz pierwszy *Orfeusza i Eurydykę* wystawiono w Operze Krakowskiej w 1970 roku, w reżyserii Krystyny Sznerr i w muzycznym przygotowaniu Romana Mackiewicza. O inscenizacji, w której tytułowe postaci dramatu występowały w dwóch wcieleniach: wokalnym i tanecznym, J. Berwaldt w „Ruchu Muzycznym” pisał: „Orfeusz Glucka (...) jak to zwykle bywa w teatrze dyr. K. Korda – jest przedstawieniem ambitnym, twórczym, apelującym do wyobraźni współczesnego widza. (...) Tytułowe partie kreują czołowi śpiewacy opery: Kazimierz Myrlak i Jadwiga Romańska mając jako partnerkę Alicję Świątek. Wszyscy prezentują śpiew wysokiej klasy”.

W czternaście lat później, w 1984 roku, publiczność miała okazję obejrzeć nową realizację, tym razem w reżyserii Włodzimierza Nurkowskiego i pod kierownictwem muzycznym Ewy Michnik. Na premierze w partii Eurydyki wystąpiła ponownie Jadwiga Romańska, zaś w Orfeusza wcieliła się Zofia Jabłońska. Jednak największym przeżyciem dla publiczności był spektakl zaprezentowany w kilka tygodni po premierze, gdzie u boku Jadwigi Romańskiej w partii Orfeusza zaśpiewała Jadwiga Rappé. Obie artystki stworzyły duet idealny, przedstawiając wręcz wzorcowe interpretacje. W ogóle cała inscenizacja była bardzo udana. „Uwertura pod batutą Ewy Michnik – która zresztą znakomicie poprowadziła całość opery – mogłaby bodajże z miejsca być utrwalona na płycie. Bardzo pięknie śpiewały chóry, przygotowane przez Ewę Bator” – pisał J. Kański na łamach „Ruchu Muzycznego”.

Najnowsza inscenizacja *Orfeusza i Eurydyki* – ta, którą oglądać będziemy w ramach tegorocznego festiwalu – została zrealizowana ponownie przez Włodzimierza Nurkowskiego, przy muzycznym kierownictwie Piotra Sułkowskiego.

18th century works were rarely staged at the Kraków Opera during fifty years of its activities. A commendable exception is *Orpheus and Euridice* by Gluck, an unusual work and an omen of the reform that the composer decided to introduce in the opera, including e.g. departure from light Italian operas and heading towards serious treatments, with an increased role of the orchestra and enriched chorus and ballet contributions. The mythical story of Orpheus, who begged Zeus to allow him to go to the underworld and bring back his dead wife Euridice, fascinated the Kraków's artists as well. Gluck's opera was staged three times in the history of our Opera. That was a lot for the theatre whose repertoire was dominated primarily by the 19th century works.

For the first time, *Orpheus and Euridice* was staged in the Kraków Opera in 1970, directed by Krystyna Sznerr and arranged musically by Roman Mackiewicz.

Fourteen years later, in 1984, the audience had another chance to see a new production. That time it was directed by Włodzimierz Nurkowski and musically directed by Ewa Michnik. „The overture conducted by Ewa Michnik, who controlled the whole opera with excellence, could go straight to a record. And the choruses prepared by Ewa Bator sang beautifully,” wrote J. Kański in the „Ruch Muzyczny”.

Orfeusz i Eurydyka *Orfeo ed Euridice*

J. Rappé (Orfeusz), realizacja z 1984 r.

Libretto Raniero di Calzabigi

Opera w 3 aktach/*Opera in Three Acts*

Kierownictwo muzyczne/*Conductor*

Piotr Sułkowski

Reżyseria, scenografia i kostiumy/*Director,
Set and Costume Designer*

Włodzimierz Nurkowski

Ruch sceniczny/*Stage Movement*

Elena Korpusenko

Przygotowanie chóru/*Chorus Preparation*

Ewa Bator

OBSADA/*Cast*

Orfeusz

Alicja Węgorzewska-Whiskerd

Eurydyka

Joanna Tylkowska

Amor

Katarzyna Oleś-Blacha

Orkiestra, Chór, Balet Opery Krakowskiej
The Kraków Opera Orchestra, Chorus and Ballet

Premiera: październik 2004/*Première: October 2004*

Czas trwania/*Performance time: 2 h. 40 min.*

Jedna z najlepszych, najpiękniejszych i szalenie popularnych operetek Emmericha Kálmána – *Księżniczka Czardasza* w Krakowie stała się ulubionym tytułem publiczności. Nie tylko dzięki pięknej muzyce, która sprawia, że spektakl jest zbiorem operetkowych przebojów, ale także dzięki lekkiej fabule kończącej się szczęśliwie, a znakomicie oddającej atmosferę austro-węgierskich salonów przełomu XIX i XX wieku. Historia księcia Edwina zakochanego bez pamięci – mimo sprzeciwów rodziny – w Sylvii, gwiazdzie budapesztańskiego kabaretu „Orfeum” była w dziejach Opery Krakowskiej inscenizowana trzy razy.

Premiera pierwszej realizacji *Księżniczki Czardasza*, którą wyreżyserowała Zofia Weissówna a muzycznie przygotował Alojzy Kluczniok, odbyła się w 1961 roku. Przedstawienie odniosło ogromny sukces. „Nową inscenizację *Księżniczki Czardasza* oglądałem już trzy razy” – donosił M. Wallek-Walewski w „Gazecie Krakowskiej”. (...) Rzadko spotyka się na scenach operetek przedstawienie tak wyrównane aktorsko” – podkreślał M. Wallek-Walewski. Trudno się dziwić zachwytom, gdyż wtedy na scenie wystąpili m.in.: Iwona Borowicka, Celina Karpińska, Roman Węgrzyn, Janusz Żelobowski, Maryla Pączyńska, Elżbieta Wodecka, Kazimierz Rogowski, Włodzimierz Kotarba, Andrzej Galos.

W 20 lat później nowej realizacji popularnej *Czardaszi* podjął się Zbigniew Bogdański – reżyseria i Agnieszka Kreiner – kierownictwo muzyczne. W głównych rolach wystąpili Grażyna Mytych i Jan Wilga, którego kreacja stała się mocnym punktem tego przedstawienia i pozostała w pamięci Krakowian. W tym spektaklu, w rok po premierze Iwona Borowicka obchodziła jubileusz 35-lecia pracy artystycznej. Artystka, która już wówczas porzuciła role amantek, tym razem wystąpiła jeszcze – przy dużym aplauzie publiczności – w tytułowej partii, mając za partnera Janusza Żelobowskiego.

Ostatnia, trzecia inscenizacja *Księżniczki Czardasza* – reżyseria Jan Szurmiej, kierownictwo muzyczne Marian Lida – wystawiana jest do dziś w Operze Krakowskiej. Premiera, która odbyła się w 1996 r., została przyjęta przez publiczność entuzjastycznie. „Bardzo piękną i bogatą w odcienie wokalne i aktorskie postać tytułowej Sylvii Varescu stworzyła Krystyna Tyburowska, prezentując rzadką na scenach operetkowych kulturę śpiewu” – czytamy w „Czasie Krakowskim”.

One of the best, the most beautiful and extremely popular operettas by Emmerich Kálmán, the *Czardas Princess*, became a favourite of the Kraków audiences. That has been owed not only to beautiful music that makes the performance a collection of operetta hits, but also to a pleasant story with a happy end, the story which excellently reflects the atmosphere of Austro-Hungarian salons at the turn of the 20th century. It's a story of Prince Edwin, madly in love, despite his family's objections, in Sylvia, a star of the Budapest "Orfeum" Cabaret, which was staged three times in the history of the Kraków Opera.

The premiere of the first presentation of the *Czardas Princess*, directed by Zofia Weissówna, with musical arrangements by Alojzy Kluczniok, took place in 1961. The performance was extremely successful. „It is really rare to see on operetta stages a performance which is so even in acting,” emphasized M. Wallek-Walewski. It is hard to be surprised by the admiration because the performing artists were Iwona Borowicka, Celina Karpińska, Roman Węgrzyn, Janusz Żelobowski, Maryla Pączyńska, Elżbieta Wodecka, Kazimierz Rogowski, Włodzimierz Kotarba and Andrzej Galos.

Twenty years later, a new staging of the popular *Czardas* was developed by Zbigniew Bogdański, Director, and Agnieszka Kreiner, Music Director. The main parts were played by Grażyna Mytych and Jan Wilga, whose creation became a strong advantage of the performance, unforgettable to the residents of Kraków.

The third staging of the *Czardas Princess* directed by Jan Szurmiej, and musically arranged by Marian Lida, has been still presented at the Kraków Opera. The premiere, which took place in 1996, was received with enthusiasm by the audience.

Księżniczka Czardasza *Die Csárdásfürstin*

Scena baletowa, realizacja z 1996 r.

Libretto Leo Stein, Béla Jenbach

Opera w 3 aktach/*Opera in Three Acts*

Dyrygent/*Conductor*

Tomasz Tokarczyk

Reżyseria/*Director*

Jan Szurmiej

Scenografia i kostiumy/*Set and Costume Designer*

Małgorzata Treutler

Choreografia/*Choreographer*

Violetta Suska

OBSADA/*Cast*

Sylvia Varescu

Agnieszka Maciejewska

Edwin

Tomasz Jedz

Boni

Wojciech Wróblewski

Ferri

Franciszek Makuch

Książę Leopold

Kazimierz Różewicz

Księżna Anhilda

Wanda Polańska

Stasi

Karin Wiktor-Kałużka

Rohnsdorf

Jan Migąła

Miksa

Adam Sadzik

Lokaje

Adam Rusek, Artur Zgrajka

Juliska

Lidia Pirowska

Aranka

Zofia Ciszewska

Pokojówki

Małgorzata Sznajder, Kamila Mędrek-Żurek

Endrey

Wiesław Popiołek

Billing

Władysław Guzik

Kisz

Stanisław Knapik

Wihat

Andrzej Wartalski

Riksa

Grzegorz Woźniak

Kapela Cygańska:

Paweł Wójtowicz (I skrzypce), Tomasz Kuźnia (II skrzypce)

Dezyderiusz Boroni (klarnet), Jerzy Porosło (kontrabas)

Orkiestra, Chór, Balet Opery Krakowskiej

The Kraków Opera Orchestra, Chorus and Ballet

Premiera: wrzesień 1996/*Premiere: September 1996*

Czas trwania/*Performance time*: 2 h. 50 min.

Pełna pięknych melodii, bardzo nastrojowa, opowieść o kurtyzanie, która postanawia zerwać z przeszłością, aby rozpocząć zwykłe życie u boku ukochanego, czyli słynna *Traviata* Verdiego, należy dziś do jednych z najczęściej wykonywanych dzieł w teatrach operowych świata. Aż trudno uwierzyć, że prapremiera tego utworu, która odbyła się w Wenecji, nie spodobała się publiczności, a przyczyną niepowodzenia stało się libretto oparte na „Damie kameliowej” A. Dumasa. Ówczesnej publiczności nie podobało się, że główną bohaterką opery uczyniono kobietę lekkich obyczajów.

W 50-letniej historii Opery Krakowskiej wystawienie *Traviaty* podejmowano aż pięciokrotnie. Zrealizowano trzy premiery i dwa wznowienia. Pierwsza inscenizacja, wyreżyserowana przez Stanisława Drabika miała premierę w czerwcu 1961 r. Wówczas główną partię śpiewała Helena Szubertówna, zaś w roli Alfreda wystąpił Roman Węgrzyn, znany ze sceny operetkowej, a debiutujący tym spektaklem w Operze. Jesienią natomiast, w przedstawieniach *Traviaty*, partię Alfreda śpiewał gościnnie – po powrocie ze stypendium w La Scali – Kazimierz Pustelak, zaś w rolę Violetty wcieliła się Jadwiga Romańska. „Romańska i Pustelak to najlepsza obsada *Traviaty*, jaką słyszeliśmy w Krakowie” – czytamy w recenzji Lucjana Kydryńskiego w „Dzienniku Polskim”. Kolejnej inscenizacji, która została wystawiona w 1973 r. podjął się Helmut Kajzer, zaś muzycznie przygotował Roman Mackiewicz. Gwiazdą tego spektaklu była występująca ponownie w roli głównej Jadwiga Romańska. Oprócz jej znakomitej kreacji publiczność do dziś zapamiętała z tamtego przedstawienia żywego psa (występował w I akcie), który żwawo radził sobie na scenie. Spektakl długo utrzymywał się w repertuarze, a w 1980 r. doczekał się wznowienia, w inscenizacji Jadwigi Romańskiej.

W 1986 r. pod kierownictwem muzycznym Ewy Michnik i w reżyserii Wojciecha Ziętarskiego na afiszu Opery Krakowskiej pojawiła się nowa wersja *Traviaty*. Tym razem rolę tytułową odtwarzała Krystyna Tyburowska. „Piękny, srebrzysty w barwie sopran Tyburowskiej z absolutną swobodą i naturalnością pokonuje wszystkie trudności” – czytamy w „Ruchu Muzycznym”. W dwanaście lat później inscenizacja ta zostaje wznowiona, pod kierownictwem muzycznym austriackiego dyrygenta Karla Sollaka. W głównej partii ponownie śpiewa Krystyna Tyburowska i ponownie z wielkim sukcesem. „Doskonały warsztat poparty nienaganną aparycją są atutami tej nietuzinkowej artystki” – relacjonuje recenzentka „Gazety Wyborczej”. Tym razem zobaczymy na scenie najmłodsze pokolenie solistów Opery Krakowskiej.

A story of a courtesan who decided to break with her past and start a new life with her lover, full of beautiful melodies and impressions, or the famous *La Traviata* by Verdi, belongs today to a handful of most frequently performed works in the world's opera theatres. It is hard to believe that the world premiere, which took place in Venice, ended in a complete failure, and the reason of that was its libretto based on the „The Lady of the Camellias” by A. Dumas. The contemporary public did not like the fact that the protagonist was a woman of ill repute. A realistic and contemporary story ending with the death of the protagonist was not even helped by Verdi's wonderful music, full of moving arias and duets. It took dozens of years for the opera to enter the repertoire canon of opera theatres.

In the 50-year history of the Kraków Opera, *La Traviata* was staged as many as five times, with three premieres and two revivals. In 1986, Ewa Michnik, Music Director, and Wojciech Ziętarski, Director, put another version of *La Traviata* on the Kraków Opera posters. The title role was given to Krystyna Tyburowska. „It is a great success of the young singer, both in singing and acting terms. Tyburowska's beautiful silver-like soprano has overcome all difficulties with ease and natural talent,” claimed the „Ruch Muzyczny”. Twelve years later, that staging was revived under the music direction of the Austrian conductor, Karl Sollak. And again, the main role was sung by Krystyna Tyburowska, with equally great success.

Traviata *La Traviata*

E. Piasecka (Violetta), inscenizacja z 1986 r., fot. 2003 r.

Libretto Francesco Maria Piave

Opera w 3 aktach/*Opera in Three Acts*

Dyrygent/*Conductor*

Andrzej Straszyński

Reżyseria/*Director*

Wojciech Ziętarski

Scenografia i kostiumy/*Set and Costume Designer*

Elżbieta Krywsza-Fedorowicz

Choreografia/*Choreographer*

Jacek Tomasik

OBSADA/*Cast*

Violetta Valéry

Edyta Piasecka

Alfredo Germont

Vasyl Grokholskyi

Giorgio Germont

Dainius Stumbras

Flora Bervoix

Marta Abako

Gastone

Franciszek Makuch

Baron Douphol

Konrad Szota

Markiz de Obigny

Przemysław Firek

Doktor Grenvil

Wiesław Nowak

Józef

Jan Mięka

Annina

Bożena Walczyk-Skrzypczak

Służący Flory

Stanisław Knapik

Komisarz

Andrzej Wartalski

Orkiestra, Chór, Balet Opery Krakowskiej

The Kraków Opera Orchestra, Chorus and Ballet

Premiera: grudzień 1986; wznowienie: grudzień 1998

Premiere: December 1986; Revival: December 1998

Czas trwania/*Performance time*: 2 h. 40 min.

Tym razem Zofia de Ines autorka scenografii i projektów kostiumów do wielu realizacji w teatrze dramatycznym, operze, balecie, pantomimie, filmie i telewizji zaprezentuje w Teatrze im. Juliusza Słowackiego – w ramach VIII Festiwalu Opery w Krakowie – wystawę swoich prac. Publiczność będzie mogła zobaczyć przede wszystkim operowe realizacje Zofii de Ines, artystki, która zafascynowana jest głównie teatrem dramatycznym. Wystawa została tak skonstruowana, aby widz mógł prześledzić proces powstawania kostiumu: od pierwszych szkiców, poprzez projekty, efektowne rysunki dla pracowni krawieckiej z przypiętymi próbkami materiału, aż po gotowe, prezentowane na manekinach kostiumy. Wśród prezentowanych prac nie zabraknie także tych, które artystka przygotowywała dla innych teatrów operowych.

Kostiumy Zofii de Ines zawsze zachwycają. Publiczność fascynuje ich piękna forma, niespotykane kroje, niezwykle kolory. Stroje tej projektantki wyjątkowo cenią także artyści, którzy dobrze się w nich czują. Sceniczne ubrania – co również zauważają aktorzy – są nie tylko ładne, ale i wygodne. Stąd wiele artystek odkupuje suknie projektowane przez Zofię de Ines od teatru, co dla projektanta jest – jak wiadomo – jednym z większych komplementów.

Dla Opery Krakowskiej Zofia de Ines pracowała przy czterech realizacjach: przy dwóch operach Krzysztofa Pendereckiego – *Król Ubu* i *Czarna maska* oraz przy balecie *Pan Twardowski* Ludomira Różyckiego, a także przy ostatniej najnowszej inscenizacji opery *Rigoletto* Verdiego. W każdym z nich Zofia de Ines pokazała publiczności kostiumy w różnych stylach, tworzone różnymi metodami. Publiczność intrygowały – szyte z odpadów – kostiumy do *Króla Ubu*, podobały się suknie i płaszcze z *Czarnej maski*, zadziwiły nowoczesnością stroje do *Pana Twardowskiego* i wreszcie zachwyciły elegancją i pomysłowością suknie z *Rigoletta*.

Kostiumy Zofii de Ines – o czym najlepiej wiedzą zespoły teatralnych pracowni krawieckich – nie są łatwe do szycia i wymagają wiele pracy. Do tych najbardziej pracochłonnych, powstałych ostatnio w Operze Krakowskiej, można zaliczyć dwie suknie z *Rigoletta*: zieloną Hrabiny Ceprano oraz ciemną, wielokolorową Magdaleny.

Zofia de Ines, scenographer and costume designer in many productions of dramas, operas, ballets, pantomimes, films or TV features, is going to present this time an exhibition of her works at the Słowacki Theatre, as part of the Eighth Opera Festival in Kraków. Visitors will be able to see primarily opera sets by Zofia de Ines, the artist who has been fascinated mainly with the drama theatre. The exhibition is structured in the way that allows viewers to follow the process of costume designing: from initial sketches to designs, to attractive drawings for tailors, supplemented with sample fabrics, to complete costumes. There is also a selection of costumes prepared for other opera theatres.

The costumes of Zofia de Ines have always been adorable. The audience is each time fascinated by their beautiful forms, unique styles and unusual colours. The designer's costumes are also praised by artists who appreciate the feelings the costumes bring about. Zofia de Ines assisted the Kraków Opera at four productions: two operas by Krzysztof Penderecki, *Król Ubu* and *Czarna maska*, Ludomir Różycki's ballet, *Pan Twardowski*, and the most recent staging of Verdi's opera, *Rigoletto*. In each of those performances, Zofia de Ines showed costumes in various styles, produced with various methods. The audience was intrigued by the costumes in *Król Ubu*, all made of scraps, or the dresses and coats in *Czarna maska*, or unusually modern costumes in *Pan Twardowski*, and elegant and ingenuous dresses in *Rigoletto*.

The designs of Zofia de Ines, as the theatre tailor teams know the best, are not easy to execute, and they require a lot of work. The most laborious were probably two dresses for *Rigoletto* staged at the Kraków Opera: the green one for Countess Ceprano and the dark and colourful one for Maddalena.

Wystawa prac Zofii de Ines *Costumes by Zofia de Ines*

Zofia de Ines

Projekty kostiumów do baletu „Pan Twardowski”

Komisarz wystawy/*Curator*: Weronika Kowalczyk
Aranżacja przestrzeni/*Spatial Arrangements*: Zofia de Ines

Zawarta w operze *Carmen*, ostatnim dziele Bizeta, opowieść o wielkiej miłości, fascynacji, zdradzie i zabójstwie nie została przyjęta z entuzjazmem przez publiczność. Niepowodzenie dzieła – śmiałej, jak na tamte czasy fabuły, będącej współczesną historią Cyganki Carmen, która rozkochuje sierżanta Don Joségo po to, by uciec przed więzieniem, a następnie porzuca go dla torreadora Escamilla – w dużej mierze przyczyniło się do przedwczesnej śmierci kompozytora. Musiało minąć sporo czasu, aby widzowie docenili nie tylko fabułę opery, ale i przede wszystkim przepiękną muzykę, pełną arii i duetów, które stały się przebojami muzyki klasycznej.

Opera Krakowska po *Carmen* Bizeta sięgała trzy razy. Już w 1965 r. dzieło to wyreżyserowane przez Władysława Krzemińskiego, a muzycznie przygotowane przez Kazimierza Korda, na stałe weszło do repertuaru krakowskiej sceny. „Główną zaletą przedstawienia jest jego strona muzyczna. (...) Wśród solistów wyróżniają się: Jadwiga Romańska (Micaëla), Bolesław Pawlus jako Don José – bardzo dobry głosowo” – czytamy w „Ruchu Muzycznym”. W czternaście lat później przygotowania nowej realizacji podjęła się Halina Gryglaszewska – reżyseria oraz Krzysztof Missona – kierownictwo muzyczne. Kontrowersyjna inscenizacja, prosta scenografia nie została dobrze przyjęta przez krytykę, ale spektakl „obronił się” muzycznie. „Świetne warunki głosowe, wzorowa dyscyplina realizacji tekstu muzycznego, sceniczny temperament pozwoliły Ewie Podleś stworzyć sylwetkę bohaterki sugestywną i niebanalną” – pisał w „Dzienniku Polskim” o odtwórczyni tytułowej partii Adam Walaciński. Natomiast Leszek Polony w „Gazecie Południowej” zauważył: „Partia Micaëli stała się niezaprzeczalnym sukcesem Jadwigi Romańskiej. Włożyła w nią wielką liryczną subletność, kulturę wokalną”.

W 1991 r. pod kierownictwem muzycznym Ewy Michnik oraz w reżyserii Hanny Chojnackiej do repertuaru Opery Krakowskiej weszła kolejna, trzecia i wystawiana aż do dziś inscenizacja *Carmen*. W partii tytułowej wystąpiła wówczas wspaniale przygotowana muzycznie i aktorsko Bożena Zawisłak-Dolny, artystka, która w tej roli do dziś śpiewa i która przez wiele lat występów na różnych scenach polskich zyskała sobie miano „znakomitej polskiej Carmen”. Podczas premiery artystce partnerowali Walery Kostin jako Don José i Krystyna Tyburowska, która zbudowała piękną i liryczną postać – Micaële.

The story of great love, fascination, betrayal and murder contained in *Carmen*, the last work by Bizet, was highly appreciated by the world premiere audience. The failure of the opera based on its controversial plot for the time: a contemporary story of Carmen, a Gypsy who infatuated Sergeant Don José only to be able to escape from prison, who later abandons him to choose Torreador Escamillo, largely contributed to the premature death of the composer. A lot of time had to pass for the audience to appreciate not only the story, but, first of all, the beautiful music saturated with arias and duets that became classical music hits.

The Kraków Opera reached out to Bizet's *Carmen* three times. As early as in 1965, the work directed by Władysław Krzemiński, with musical arrangements by Kazimierz Kord, became a regular event in the Opera's repertoire. Fourteen years later, Director Halina Gryglaszewska oraz Musical Director Krzysztof Missona decided to prepare a new staging. Controversial sets and simple scenography were not received well by critics, but the performance prevailed owing to music.

In 1991, the Kraków Opera repertoire was supplemented by the third staging of *Carmen*, played until today under the musical supervision of Ewa Michnik and the direction of Hanna Chojnacka. The title role was originally played by, amazingly prepared in music and acting aspects, Bożena Zawisłak-Dolny, the artist who continues to sing her part until today and who has been dubbed into “the wonderful Polish Carmen” after many years of performing on various Polish stages. During the premiere, the artist was accompanied by Valery Kostin (Don José) and Krystyna Tyburowska who created a beautiful and lyrical personality of Micaëla.

Carmen

M.Domańska (Mercedes), A. Plewniak (Frasquita), B. Zawiślak-Dolny (Carmen), realizacja z 1991 r.

Libretto Henry Meilhac, Ludovic Halévy

Opera w 4 aktach/*Opera in Four Acts*

Dyrygent/*Conductor*

Reżyseria i choreografia/*Director and Choreographer*

Scenografia/*Set Designer*

Andrzej Straszynski

Hanna Chojnacka

Liliana Jankowska

OBSADA/*Cast*

Carmen

Don José

Micaëla

Frasquita

Mercedes

Escamillo

Remendado

Dancairo

Zuniga

Morales

Pastia

Don José (alter ego)

Bożena Zawiślak-Dolny

Tomasz Kuk

Małgorzata Lesiewicz

Anna Plewniak

Bożena Walczyk-Skrzypczak

Przemysław Firek

Janusz Dębowski

Franciszek Makuch

Wiesław Nowak

Konrad Szota

Stanisław Knapik

Jacek Drozdowski

Orkiestra, Chór, Balet Opery Krakowskiej

The Kraków Opera Orchestra, Chorus and Ballet

Premiera: listopad 1991/*Premiere: November 1991*

Czas trwania/*Performance time: 3 h.*

Jubileusz 50-lecia na scenie Opery Krakowskiej

„...Świetne ujmowanie postaci operowych bohaterów stanowi cechę wyróżniającą sztukę Romańskiej. Jest urodzoną aktorką. Obdarza tworzone przez nią postacie nie tylko pięknym głosem, ale i odrębną osobowością, pełna naturalności i siły zarazem. Śpiewa i gra z pasją” – pisała Krystyna Zbijewska. Tego typu pochwał i zachwytów przez 50 lat działalności Jadwigi Romańskiej zebraloby się bardzo wiele. Entuzjazm publiczności i krytyków zawsze towarzyszył występom tej niezwyklej artystki. Już od jej debiutu na scenie, w pierwszym przedstawieniu Opery Krakowskiej, czyli w wystawionym 50 lat temu, w październiku, *Rigoletcie*, kiedy jako młodziutka Gilda zabłysnęła wielkim talentem wokalnym i aktorskim, publiczność ją uwielbiała. Po latach zachwytów artystkę zaczęto nazywać Gildą stulecia, najlepszą Butterfly na świecie, mistrzynią bel canto i primadonną polskich oper. Trudno się dziwić wszak jej kreacje Gildy, Butterfly, Łucji, Violetty, Mimi, Małgorzaty i wiele innych przeszły do historii.

W Operze Krakowskiej Jadwiga Romańska wystąpiła w 37 premierach prezentując za każdym razem role pierwszoplanowe. Do tego trzeba jeszcze dodać kilkadziesiąt kreacji przygotowanych dla innych teatrów zarówno w Polsce jak i zagranicą oraz udział w blisko 250 koncertach oratoryjno-kantatowych w Polsce, a także kilkaset występów z orkiestrą oraz z recitalami pieśni zagranicą, m.in. w Niemczech, Rosji, Włoszech, Austrii, Danii, Jordanii, Holandii i Korei.

Gdziekolwiek była na świecie zawsze powtarzała, że Opera Krakowska jest dla niej najważniejsza. Bo to tu właśnie rozpoczęła się jej kariera, tu przeżyła wielkie sukcesy. „Dlatego też dziś, kiedy stoję przed Tobą Krakowie i dziękuję Ci za wszystko, co mi dałeś i jak mnie przyjąłeś – kocham Cię, Krakowie – takim, jaki jesteś: wielki w swej świetności, skromny w swej wielkości, trudny i bezkompromisowy w życiu, na co dzień” – mówiła Jadwiga Romańska 20 lat temu, podczas jubileuszu 30-lecia pracy artystycznej.

Dziś, w trakcie obchodów 50-lecia Opery Krakowskiej, swój jubileusz świętuje Jadwiga Romańska. Z tej okazji artystka zaśpiewa polskie pieśni, wśród których nie zabraknie utworów Karola Szymanowskiego, kompozytora jej szczególnie bliskiego. Ponadto na scenie pojawią się goście specjaliści. Jacy? Artystka nie chciała zdradzić niespodzianki. Jedno jest pewne: będzie to pełen wspomnień wielki spektakl estradowy.

„...Excellent characterisations of opera protagonists constitute a distinguishing feature of Jadwiga Romańska's art of singing. She is a born actress. Her characters are given not only her beautiful voice, but also distinct personalities, filled with both natural and powerful features. She sings and plays with passion,” wrote Krystyna Zbijewska. For that, she was praised and applauded many times during her fifty-year long career. The enthusiasm of both audience and critics always accompanied the performances of that unique artist. The public adored her since Jadwiga Romańska's debut on stage in the first-ever Kraków Opera production: *Rigoletto* staged in October fifty years ago, when she played the young Gilda to demonstrate her great vocal and stage talent. During fifty years of admiration, the artist was dubbed Gilda of the Century, the Best Butterfly in the World, the Master of Bel Canto and the Primadonna of Polish Operas. It is not surprising as her creations of Gilda, Butterfly, Lucy, Violetta, Mimi, or Margaret and many other protagonists became parts of our Opera history.

Jadwiga Romańska appeared in 37 premieres staged by the Kraków Opera, each time in the most prominent roles. That figure must be supplemented by dozens of roles, prepared for other theatres both in Poland and abroad, and her participation in nearly 250 oratorio and cantata concerts in Poland, plus hundreds of song recitals abroad, e.g. in Germany, Russia, Italy, Austria, Denmark, Jordan, Holland or Korea.

Today, when the Kraków Opera celebrates its Golden Jubilee, Jadwiga Romańska does so, too. For that occasion, the artist will sing Polish songs, particularly those by Karol Szymanowski, the composer she likes the best. Special guests are scheduled to appear, as well. And who will they be? Well, the artist refused to spoil her surprise. One thing is certain: we may expect a great music event, a night full of memories.

Wieczór z Jadwigą Romańską Mistrzynią bel canta

Jadwiga Romańska: A Master of Bel Canto

J. Romańska jako Violetta w „Traviacie”, realizacja z 1973 r.

Prowadzenie/*Master of Ceremony*
Józef Opalski

W trakcie wieczoru zabrzmiały polskie pieśni w wykonaniu Jadwigi Romańskiej
The night will be devoted to Polish songs sung by Jadwiga Romańska

P. Perkowski

Astry

M. Karłowicz

*Skąd pierwsze gwiazdy
Na śniegu*

St. Moniuszko

*O Zosi sierocie
Polna różyczka*

F. Chopin

*Śliczny chłopiec
Piosnka litewska*

K. Szymanowski

Daleko został cały Świat

Jedno z najwspanialszych dzieł opery komicznej, pełne włoskiej melodyjności, tryskające humorem i temperamentem, przyniosło wielką sławę Rossiniemu. Aż trudno uwierzyć, że prapremiera utworu, który powstał w niespełna trzy tygodnie, zakończyła się niepowodzeniem. Szybko jednak tytuł zyskał sławę, co zawdzięczał nie tylko wspaniałej muzyce Rossiniego, ale także zabawnemu librettu, dla którego pierwowzorem była komedia Beaumarchais. Uroczą historią, o miłości hrabiego Almavivy – do mającej wyjść za mąż za innego pięknej Rozyny – nadal bawi publiczność.

Dzieło Rossiniego w ciągu ostatnich 50 lat, na scenie Opery Krakowskiej było pokazywane w dwóch inscenizacjach i w dwóch wznowieniach. „W reżyserii przebijał wyraźny kierunek: farsa, maksymalne uwydatnienie komizmu słownego, sytuacyjnego, a zwłaszcza postaciowego. (...) Jerzy Katlewicz, kierownik muzyczny Opery, a zarazem dyrygent na premierze *Cyrulika* – to dobra firma muzyczna. Umie on harmonijnie łączyć młodzieńczy temperament z solidnością i powagą wobec partytury” – czytamy w „Echu Krakowa” z 1957 roku, po pierwszej w historii Opery Krakowskiej premierze *Cyrulika sewilskiego*, wyreżyserowanej przez Antoniego Wolaka. Z obsady premierowej pięknym głosem zachwycił Kazimierz Pustelak, Adam Szybowski, Władysław Malec-Malczewski, a także – śpiewająca pod nieobecność Jadwigi Romańskiej, która wówczas zbierała laury na konkursie w Monachium – Janina Stano.

Na nową inscenizację słynnego dzieła Rossiniego publiczność musiała czekać blisko 30 lat. Dopiero w 1992 roku, pod batutą Ewy Michnik i w reżyserii Sławomira Żerdzickiego, z okazji 200-lecia urodzin kompozytora, wystawiony został „nowy” *Cyrulik*, wykonany z dużą precyzją. W partii Rozyny pojawiły się śpiewające na zmianę dwie gwiazdy krakowskiej sceny: Krystyna Tyburowska i Bożena Zawiślak-Dolny. To właśnie tę inscenizację – która wznowiana była jeszcze m.in. w interpretacji boliwijskiego dyrygenta Rubena Silvy – zobaczymy w ramach obecnego festiwalu. Wielką atrakcją spektaklu będzie występ w roli chciwego i przekupnego nauczyciela muzyki Don Bazylia, gwiazdy światowej opery Jewgenija Nesterenki, u boku którego w partii Rozyny zadebiutuje młoda solistka krakowskiej sceny Katarzyna Oleś-Blacha.

One of the most outstanding comic opera works, bursting with Italian melodiousness and sparkling with humor and temperament, that brought great fame to Rossini. It is hard to believe that the world premiere of the opera, which was composed in less than three weeks, was a failure. However, the title became a success soon afterwards owing not only to the excellent music by Rossini, but also to the funny libretto originating from a comedy by Beaumarchais. The charming story of Count Almaviva's love towards beautiful Rosina who intends to marry another man is enjoyed by the audience until today.

Rossini's work was shown on the Kraków Opera's stage in two sets and two revivals. „The direction demonstrated a clear intention: a farce with maximum exposure of the comedy of speech, situation and especially characters. (...) Jerzy Katlewicz, the Opera's Music Director and the Conductor in this performance, is a reliable artist. He knows how to join harmoniously the youth temperament with solid approach to and treatment of the score,” wrote the Echo Krakowa daily in 1957 after the first premiere of *Il Barbiere di Siviglia* in the Kraków Opera, directed by Antoni Wolak.

Music lovers had to wait nearly thirty years for new settings of the famous work by Rossini. Only in 1992, a „new” *Il Barbiere*, conducted by Ewa Michnik and directed by Sławomir Żerdzicki, was presented to them on the occasion of the bicentennial of the composer's birthday, and that performance was rendered with great discipline which developed unusual beauty of the unique work. Rosina was sung by interchanging stars of the Kraków stage: Krystyna Tyburowska and Bożena Zawiślak-Dolny.

That performance, which was also presented for example in the interpretation by the Bolivian conductor Ruben Silva, will be staged during the present Festival. A great attraction is expected to be the star of the world opera, Yevgeni Nesterenko, in the role of the mean and corrupt music teacher, Don Basilio.

Cyrulik sewilski *Il Barbiere di Siviglia*

P. Firek (Don Basilio), A. Biegun (Figaro), realizacja z 1992 r.

Libretto Cesare Sterbini, wg Pierre Beaumarchais

Opera komiczna w 2 aktach/*A Comic Opera in Two Acts*

Kierownictwo muzyczne/*Conductor*

Tadeusz Kozłowski

Reżyseria/*Director*

Sławomir Żerdzicki

Scenografia/*Scenographer*

Jadwiga Maria Jarosiewicz

OBSADA/*Cast*

Figaro

Andrzej Biegun

Rozyna/*Rosina*

Katarzyna Oleś-Blacha

Bartolo

Przemysław Firek

Almaviva

Nourlan Bek

Don Bazylio/*Don Basilio*

Jewgenij Nesterenko

Berta

Maria Domańska

Fiorello

Franciszek Makuch

Oficer/*An Officer*

Jan Migąła

Orkiestra i Chór Opery Krakowskiej

The Kraków Opera Orchestra and Chorus

Premiera: październik 1992

Premiere: October 1992

Czas trwania/*Performance time*: 2 h. 30 min.

Część I

- G. Bizet *Carmen* *Uwertura*, dyr. A. Straszyński
- G. Bizet *Carmen* aria Micaëli *Je dis que rien ne m' épouvante*, Małgorzata Lesiewicz-Przybył
dyr. A. Straszyński
- G. Verdi *Aida* aria Radamesa *Celeste Aida*, Maciej Komandera, dyr. A. Straszyński
- R. Mascagni *Rycerskość wieśniacza* aria Santuzzy *Voi lo sapete*, Anna Plewniak
dyr. A. Straszyński
- G. Puccini *Tosca* aria Cavaradossiego *E lucevan le stelle*, Tomasz Kuk, dyr. A. Straszyński
- Ch. Gounod *Faust* aria Małgorzaty *Ah, je ris de me*, Monika Swarowska-Walawska
dyr. A. Straszyński
- G. Bizet *Carmen* kwintet *Nous avons en tête une affaire*, Karin Wiktor-Kałucka
Bożena Walczyk-Skrzypczak, Bożena Zawiślak Dolny, Janusz Dębowski
Franciszek Makuch, dyr. A. Straszyński
- G. Verdi *Traviata* aria Traviaty *È strano*, Edyta Piasecka, dyr. A. Straszyński
- G. Verdi *Nabucco* chór *Va, pensiero*, dyr. A. Straszyński
- G. Rossini *Cyrulik sewilski* aria Bartola *A un Dottor della mia sorte*
Konrad Szota, dyr. T. Kozłowski
- G. Rossini *Cyrulik sewilski* aria Marceliny *Il vecchiotto cerca moglie*, Maria Domańska
dyr. T. Kozłowski
- G. Rossini *Cyrulik sewilski* aria Don Bazylia *La calunnia*, Wiesław Nowak
dyr. T. Kozłowski
- G. Rossini *Cyrulik sewilski* aria Rozyny *Una voce poco fa*, Katarzyna Oleś-Blacha
dyr. T. Kozłowski
- G. Rossini *Cyrulik sewilski* aria Figara *Largo al factotum*, Andrzej Biegun, dyr. T. Kozłowski

Część II

- P. Czajkowski *Dziadek do orzechów* *Divertissement* z II aktu, balet
- G. Puccini *Cyganeria* aria Musetty *Quando me'n vo*, Karin Wiktor-Kałucka, dyr. T. Kozłowski
- G. Bizet *Carmen* aria Escamilia *Votre toast*, Przemysław Firek, dyr. T. Kozłowski
- G. Bizet *Carmen* *Habanera*, Bożena Zawiślak-Dolny, dyr. T. Kozłowski
- Ch.W. Gluck *Orfeusz i Eurydyka* aria Orfeusza *Che faró senza Euridice*, Agnieszka Czastka
dyr. P. Sułkowski
- S. Moniuszko *Halka* aria Halki *O, mój maleńki!*, Ewa Biegas, dyr. T. Tokarczyk
- G. Verdi *Rigoletto* aria Księcia Mantui *La donna é mobile*, Vasyl Grokholskyi
dyr. T. Tokarczyk
- F. Lehár *Wesoła wdówka* aria Hanny *Vilja*, Krystyna Tyburowska, dyr. T. Tokarczyk
- J. Staruss *Baron cygański* kuplety Barinkaya *Wielka sława to żart*, Jan Zakrzewski
dyr. T. Tokarczyk
- P. Ábrahám *Wiktoria i jej huzar* duet Lia San i Ferriego *Myszko*, Marta Poliszot
Wojciech Wróblewski, dyr. P. Sułkowski
- P. Ábrahám *Wiktoria i jej huzar* aria Koltaya *Daleko w kraju naszym*, Kazimierz Różewicz
dyr. P. Sułkowski
- C. Zeller *Ptasznik z Tyrolu* aria Adama *Lat dwadzieścia miał mój dziad*, Jan Wilga
dyr. P. Sułkowski
- R. Sielicki *Dama od Maxima* pieśń Lulu *To właśnie ja*, Lulu, Marta Abako
dyr. P. Sułkowski
- S. Moniuszko *Straszny dwór* *Mazur*, dyr. P. Sułkowski

Gala jubileuszowa *Jubilee Gala*

Wszyscy na scenie *All Out on Stage*

Niezwykły to będzie wieczór dla miłośników Opery Krakowskiej. Z okazji jubileuszu, na scenie Teatru im. Juliusza Słowackiego wystąpią wszyscy soliści, znani z wielu kreacji operowych i operetkowych, na co dzień pracownicy krakowskiej sceny. W ich wykonaniu usłyszymy najpiękniejsze arie i duety a także sceny zespołowe z bardzo popularnych i lubianych oper i operetek. I tak tego wieczoru będzie królowała muzyka: Glucka, Verdiego, Pucciniego, Bizeta, Gounoda, Czajkowskiego, a także Straussa, Ábraháma, Zeller i Lehára. Artystom towarzyszyć będzie Orkiestra Opery Krakowskiej pod dyрекcją czterech zmieniających się dyrygentów, którzy na co dzień najczęściej pracują z Operą Krakowską: Tadeusza Kozłowskiego, Andrzeja Straszynskiego, Piotra Sułkowskiego i Tomasza Tokarczyka.

It is going to be an unusual night for the Kraków Opera lovers. All the soloists, well-known from and admired in many opera and operetta performances staged in Kraków, will appear on the Słowacki Theatre stage to celebrate the Kraków Opera Jubilee. We will hear the most beautiful arias and duets, as well as group scenes from the most popular operas and operettas. The music of the following composers will be presented: Gluck, Verdi, Puccini, Bizet, Gounod, Tchaikovsky, Strauss, Ábrahám, Zeller and Lehár. The artists will be accompanied by the Kraków Opera Orchestra conducted by four interchanging conductors who appear the most frequently in Kraków: Tadeusz Kozłowski, Andrzej Straszynski, Piotr Sułkowski and Tomasz Tokarczyk.

Przyjaciele dla Opery Krakowskiej

Po prezentacji wszystkich solistów Opery Krakowskiej do udziału w drugiej Gali jubileuszowej zaproszono artystów gościnnych, którzy są związani z krakowską sceną także więzami przyjaźni. To w ich wykonaniu usłyszymy kolejne przeboje z oper m.in. Bizeta, Glucka, Moniuszki, Belliniego, Verdiego, Mozarta i Rossiniego a także jeden duet z opery *Opowieści Hoffmana* Offenbacha. Śpiewakom towarzyszyć będzie Orkiestra Opery Krakowskiej pod dyktando Aurelia Canoniciego, włoskiego dyrygenta, który przed wakacjami przygotował muzycznie premierę najnowszej inscenizacji *Rigoletta* w Operze Krakowskiej.

Wśród wielu solistów, bohaterów dzisiejszego wieczoru, znanych i podziwianych przez publiczność podczas występów na krakowskiej scenie, na szczególne wyróżnienie zasługuje Jewgenij Nesterenko, dawniej solista Teatru Bolszoi w Moskwie, artysta, przed którym sceny operowe całego świata – Berlina, Buenos Aires, Londynu, Mediolanu, Nowego Jorku, Paryża, San Francisco, Verony, Wiednia – stoją otworem. Śpiewak był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany, m.in. za kreację Borysa Godunowa, otrzymał tytuł „Viotti d'Oro” we Włoszech, zaś nagrodę Wilhelma Furtwänglera w Baden Baden odebrał jako jeden z najwybitniejszych głosów basowych stulecia.

Po raz pierwszy do Krakowa Jewgenij Nesterenko przyjechał w zeszłym roku, przedstawiając w Teatrze im. Juliusza Słowackiego – w prezencie dla publiczności Krakowa – recital. Jego interpretacje pieśni Czajkowskiego, Rachmaninowa, Musorgskiego a także arii m.in. Wodnika z *Rusalki* Dvořaka, czy Księcia Griemina z *Eugeniusza Oniegina* Czajkowskiego wzbudziły wiele emocji. Publiczność doceniła nie tylko piękny głos artysty, ale także znakomite aktorstwo. Podczas obecnej Gali jubileuszowej artysta zaprezentuje dwie arie z: *Czarodziejskiego fletu* Mozarta oraz *Cyrulika sewilskiego* Rossiniego.

Zanim zabrzmi muzyka Waldemar Dąbrowski, Minister Kultury wręczy odznaczenia zasłużonym pracownikom i współpracownikom Opery Krakowskiej, którzy od wielu lat związali swoje życie z tym teatrem. Odznaczeni zostaną: Ewa Bator, Zofia Ciszewska, Lidia Danecka, Alicja Działek, Renata Godek, Barbara Kędzierska, Maria Kliś, Maria Mazurkowska, Hanna Podkanowicz-Zarycka, Alicja Tekiel, Małgorzata Sznajder-Dziechciowska, Monika Swarowska-Walawska, Alina Towarnicka-Niedźwiedź, Małgorzata Westrych, Barbara Wiecha, Irena Wójtowicz, Bożena Zawiślak-Dolny, Barbara Żak, Andrzej Biegun, Stanisław Knapik, Franciszek Makuch, Jan Malik, Jan Migala, Wiesław Nowak, Janusz Pańczyk, Kazimierz Różewicz, Józef Rybarczyk, Andrzej Straszyński.

After the presentation of all the Kraków Opera soloists, we will invite our guest artists, the friends of the Kraków stage, to the second Jubilee Gala. They will perform the hits from the works of e.g. Bizet, Gluck, Moniuszko, Bellini, Verdi, Mozart and Rossini, as well as a duet from the *Tales of Hoffman* by Offenbach. Our guest singers will be accompanied by the Kraków Opera Orchestra conducted by Aurelio Canonici, the Italian conductor who recently prepared musically the premiere performance of *Rigoletto* in our Opera.

The artist who deserves mentioning among many soloists to appear that evening, all well-known from and admired on the Kraków stage, is Yevgeni Nesterenko, former soloist of the Bolshoy Theatre in Moscow, wholeheartedly received on the opera stages of the world: in Berlin, Buenos Aires, London, Milan, New York, Paris, San Francisco, Verona, or Vienna. Often awarded and cited, e.g. for his interpretation of Boris Godunov, he received the title of Viotti d'Oro in Italy and the Wilhelm Furtwangler Award in Baden Baden, as one of the most outstanding bass voices of the century.

For the first time, Yevgeni Nesterenko arrived in Kraków last year. His interpretations of songs by Tchaikovsky, Rakhmaninov and Musorgsky, or the Aquarius aria from *Rusalka* by Dvořak and the role of Prince Griemin from *Evgeni Onegin* by Tchaikovsky raised a lot of emotions. During this Jubilee Gala, Yevgeni Nesterenko will sing two arias from Mozart's *The Magic Flute* and Rossini's *Il Barbiere di Siviglia*.

Gala jubileuszowa *Jubilee Gala*

Program

G. Bizet *Carmen*

Uwertura

Ch.W. Gluck *Orfeusz i Eurydyka*

aria Orfeusza *Che faro senza Euridice*
Danuta Nowak-Półczyńska

S. Moniuszko *Straszny dwór*

aria Stefana *Cisza dokoła*
Krzysztof Bednarek

V. Bellini *Norma*

aria Normy *Casta diva*
Barbara Kubiak

G. Verdi *Traviata*

aria Germonta *Il provenza il mar il suol*
Dainius Stumbras

W.A. Mozart *Czarodziejski flet*

Uwertura

W.A. Mozart *Czarodziejski flet*

Aria Sarastra *In diesen heil'gen*
Jewgenij Nesterenko

G. Verdi *Makbet*

aria Makdufa *Ah, la paterna mano*
Krzysztof Bednarek

G. Verdi *Rigoletto*

aria Rigoletta *Cortigiani*
Dainius Stumbras

J. Offenbach *Opowieści Hoffmana*

Barkarola
Barbara Kubiak, Danuta Nowak-Półczyńska

G. Rossini *Cyrulik sewilski*

aria Don Basilia *La calunnia*
Jewgenij Nesterenko

Dyrygent/Conductor: Aurelio Canonici

Verdi skomponował *Rigoletto* w wieku 37 lat, mając już w dorobku 16 oper, ale dopiero to dzieło przyniosło kompozytorowi międzynarodową sławę. Libretto osnute zostało na dramacie Victora Hugo „Król się bawi”, którego głównym bohaterem był Franciszek I, francuski monarcha, słynący z rozwiązłych obyczajów.

Historia błazna, którego córka Gilda, w zemście dworzan zostaje porwana i uwiedzioną przez księcia, jest dla Opery Krakowskiej opowieścią szczególną. Dzieło, kończące się śmiercią Gildy, było jednym z najczęściej wystawianych tytułów na krakowskiej scenie. Pierwsza inscenizacja *Rigoletta*, której premiera odbyła się w październiku 1954 roku i zainaugurowała działalność Opery Krakowskiej. Przedstawienie wyreżyserowane przez Antoniego Wolaka, także odtwórcę tytułowej roli, zostało przyjęte entuzjastycznie. Publiczność podbiła grająca wówczas Gildę młodzieńca Jadwiga Romańska. „(...) Wybitny talent, tak wokalny jak i aktorski.” – pisał recenzent „Gazety Krakowskiej”. Sporo braw zebrał Janusz Zipser, Adam Szybowski, Halina Żychal, Stanisław Lachowicz. Kierownikiem muzycznym tego przedsięwzięcia, był zaledwie 27 letni Jerzy Katlewicz. Realizacja ta utrzymywała się dość długo w repertuarze. Wznawiana trzykrotnie, w latach 1960, 1964, 1968, bawiła kolejne pokolenia melomanów.

Po blisko 30 latach od tamtej historycznej premiery, w 1983 roku Opera Krakowska doczekała się drugiej inscenizacji *Rigoletta*. Całość wyreżyserował Stanisław Brejdygant pod kierownictwem muzycznym Ewy Michnik. „To olbrzymi sukces tak twórców spektaklu, jak i całego zespołu” – czytamy w „Gazecie Krakowskiej”. Wówczas przygotowano podwójną a czasem i potrójną obsadę. W pamięci pozostał występ Elżbiety Towarnickiej (Gilda) czy Janusza Wenza i Stanisława Kowalskiego (obaj w roli księcia). Znakomici byli też trzej wykonawcy partii tytułowej: Wincenty Głodek, Andrzej Biegun i Bogusław Szynalski. Trzecią inscenizację *Rigoletta* – tym razem jako reżyser w operze debiutował Józef Opalski – krakowska publiczność obejrzała w 1989 roku.

Najnowsza realizacja dzieła Verdiego – przygotowana przez Aurelia Canoniciego, włoskiego dyrygenta oraz Henryka Baranowskiego, reżysera, dyrektora Teatru Śląskiego w Katowicach - miała premierę w marcu 2004r. roku. „(...) Aurelio Canonici przygotował i poprowadził spektakle starannie. (...) Pięknie, szlachetnie brzmiał chór przygotowany przez Ewę Bator. Zadbano o różne i ciekawe obsady nawet drobnych ról – jako Marionety wystąpili Maciej Zabielski i Tadeusz Żak (...). Z radością powitałam po latach nieobecności na krakowskiej scenie Janusza Borowicza, kreującego Sparafucila (...). Interesujące były obie Magdaleny: Bożena Zawiślak-Dolny i Małgorzata Ratajczak (...). Partię księcia Tomasz Kuk może sobie zapisać po stronie pozytywów, bo (...) śpiewał porywająco. (...) Edyta Piasecka (...) stworzyła wzruszającą postać nieszczęsnej dziewczyny.” – pisała Anna Woźniakowska, w „Dzienniku Polskim”.

Verdi composed *Rigoletto* at the age of 37, after he had completed sixteen operas, but only his most recent opera brought international fame to the composer. The libretto was based on Victor Hugo's drama „Le Roi s'amuse”, whose main protagonist was Francis I, the French king notorious for his licentious conduct.

The story of the jester, whose daughter Gilda is abducted by revengeful courtiers and seduced by the Duke, is a special story for the Kraków Opera. The work ending in Gilda's accidental death from the hands of an assassin hired by her father, was one of the most frequently staged titles in Kraków. The first staging of *Rigoletto*, whose premiere took place in October 1954, inaugurated the existence of the Kraków Opera. The production directed by Antoni Wolak, who also played the title part, was received enthusiastically. The audience was enchanted by Gilda played by young Jadwiga Romańska. The performance was kept in the repertoire quite long. It was revived three times in 1960, 1964 and 1968 to the enjoyment of several generations of music lovers.

After nearly thirty years since that historical premiere, the Kraków Opera produced *Rigoletto* again in new settings in 1983. That performance was directed by Stanisław Brejdygant under the music direction of Ewa Michnik. The third production of *Rigoletto*, and that time it was the debut of Józef Opalski as the director, was enjoyed by the Kraków audience in 1989. It was revived five years later. The newest staging of Verdi's opera, prepared by Aurelio Canonici, an Italian conductor, and Henryk Baranowski, director and manager of the Śląski Theatre in Katowice, had its premiere in March 2004.

Rigoletto

E. Piasecka (Gilda), T. Kuk (Książę Mantui), realizacja z 2004 r.

Libretto Francesco Maria Piave wg dramatu Victora Hugo „Król się bawi”

Opera w 3 aktach/*Opera in Three Acts*

Kierownictwo muzyczne/*Conductor*

Aurelio Canonici

Reżyseria/*Director*

Henryk Baranowski

Scenografia/*Set Designer*

Henryk Baranowski, Sławomir Lewczuk

Kostiumy/*Costume Designer*

Zofia de Ines

Choreografia i ruch sceniczny/*Choreographer and Stage Movement*

Janina Niesobka

Realizacja światła/*Lighting Designer*

Robert Baliński

Przygotowanie chóru/*Chorus Preparation*

Ewa Bator

OBSADA/*Cast*

Książę Mantui

Tomasz Kuk

Rigoletto

Dainius Strumbras

Gilda

Edyta Piasecka

Sparafucile

Janusz Borowicz

Magdalena/Giovanna

Bożena Zawiślak-Dolny

Hrabia Monterone

Przemysław Firek

Hrabia Ceprano

Wiesław Nowak

Hrabina Ceprano

Karin Wiktor-Kałucka

Dworzanin Marullo

Konrad Szota

Dworzanin Borsa

Janusz Dębowski

Paź

Marta Poliszot

Dowódca straży

Jan Migala

Zjawa żony Rigoletta – Matki Gildy

Gabriela Rybicka-Kwaśny

Marioneta

Tadeusz Żak

Orkiestra, Chór i Balet Opery Krakowskiej
The Kraków Opera Orchestra, Chorus and Ballet

Premiera: marzec 2004

Premiere: March 2004

Czas trwania/*Running time*: 2 h. 30 min.

OPERA KRAKOWSKA

ul. Lubicz 48, 31-512 Kraków

tel.: (48 12) 628 91 01, fax: (48 12) 628 91 03

e-mail: opera@opera.krakow.pl

www.opera.krakow.pl

Sponsorzy:

Bank BPH

Plus
GSM

PKO BANK POLSKI

AGENCJA
REKLAMOWA
PADJAS

Patronat medialny:

DZIENNIK POLSKI

PLAYBILL
SCENA POLSKA

TVP 3
KRAKÓW

RMF Classic
- 87,8 FM -

TYGODNIK POWSZECHNY

KARNET
INFORMATOR KULTURALNY

co miesiąc: teatry, koncerty, wystawy

Teksty i redakcja programu:

Agnieszka Malatyńska-Stankiewicz

Współpraca:

Katarzyna Woźniak

Tłumaczenie:

Henryk Zwolski

Projekt i skład:

AR Padjas

Wykorzystano zdjęcia autorstwa:

Agencji Reklamowej Padjas, K.Koguta, R. Korneckiego, J. Multarzyńskiego,
A. Płachetko oraz z archiwum Opery Krakowskiej

Sponsor Opery Krakowskiej

Bank indywidualnych rozwiązań

Bank BPH

